

עפ"ג 15183/07/19 - אילנית סבח נגד מדינת ישראל, רמי יזראלוב

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

22 בינואר 2020 עפ"ג 15183-07-19 סבח נ'
מדינת ישראל ואח'

בפני כב' סגן הנשיאה, השופט אליהו ביתן
כב' השופטת גילת שלו
כב' השופט ישראל אקסלרד

המערערת:
נגד

המשיבים:
1. מדינת ישראל
2. רמי יזראלוב

פסק דין

המערערת הורשעה על פי הודאתה, בעבירות של קבלת דבר במרמה והונאה בכרטיס חיוב.

על פי המתואר בכתב האישום המתוקן שבעובדותיו הודתה, במהלך שנת 2015 המערערת הכירה אדם מסוים באתר היכריות אינטרנטי והציעה לו לעבוד אצלה בעסקיה. כעבור תקופה מסוימת המערערת הכירה קרוב משפחה של אותו אדם והציעה גם לו לעבוד אצלה.

המערערת הציגה עצמה כאשת עסקים בעלת רשתות ספא בכל הארץ וכבעלת נכסים. היא שלחה לאחד המתלוננים תמונות המראות כביכול את ביתה ואת רכבה מסוג מרצדס, הציגה בפניו מצג שוא על הכנסותיה ועל היותה בעלת מניות בחברת "אלקטרה", והציעה לו לעבוד אצלה תוך הבטחה לרווחים ונכסים. בשלב מסוים המערערת טענה בפני המתלונן כי יש לה כסף רב אך היא נקלעה לקשיים בבנק וביקשה שיעביר אליה כספים כדי למנוע את קריסת עסקיה, והבטיחה להשיב לו מיליון ₪. וכך בהזדמנויות רבות המערערת הפעילה לחץ על המתלונן שיסייע לה כספית והוא אכן העביר לה סכומי כסף שהצטברו לסך של כ- 190,000 ₪. בנוסף, המערערת השתמשה במרמה בכרטיס החיוב של המתלונן השני, פעמיים, ושילמה באמצעותו כ- 1250 ₪ על שירותים שקיבלה.

הודאת המערערת ניתנה במסגרת הסדר טיעון בגדרו הסכימו הצדדים כי אם המערערת תשלם למתלוננים את סכומי הכסף שהוציאה מהם - העומדים על כ- 192 אלף ₪, התביעה תבקש מבית המשפט להטיל עליה 6 חודשי מאסר בפועל, שאם יימצא שהמערערת מתאימה לבצע עבודות שירות, היא תוכל לשאתם בעבודות שירות. אך אם המערערת לא תשלם את סכום הפיצוי, התביעה תטען למאסר בפועל.

הממונה על עבודות השירות התבקש לבדוק את התאמת המערערת לביצוע עבודות שירות, אולם המערערת לא שיתפה אתו פעולה וכך נבצר ממנו להעביר לבית המשפט חוות דעת עניינית. בנוסף, וזה העיקר, המערערת לא הפקידה את סכום הפיצוי המוסכם ואף לא חלק ממנו.

בהתאם לכך, התביעה טענה לחומרת מעשי המערערת בנסיבותיהם ולמידת אשמה של המערערת וביקשה לקבוע שמתחם העונש ההולם כאן נע בין 8 ל- 24 חודשי מאסר ולהטיל על המערערת מאסר באמצע המתחם.

ההגנה הציגה את נסיבות חייה של המערערת וטענה כי רוב חייה היא התנהלה באופן נורמטיבי וכן טענה כי מעשי המערערת לא היו מתוכננים או מתוככמים. ביקשה לקבוע מתחם עונש הולם שבין 6 חודשי מאסר בעבודות שירות ל-12 חודשי מאסר, ולהטיל עליה מאסר שניתן לשאתו בעבודות שירות.

בית המשפט נתן דעתו למעשי המערערת, שנמשכו על פני זמן והניבו לה רווח כספי משמעותי - שנגזל מאחרים; התייחס לערכים החברתיים שנפגעו ולמדיניות הענישה הנוהגת; והתחשב בהודאת המערערת ובעברה הפלילי; והטיל על המערערת שנת מאסר בפועל, מאסר על תנאי, קנס בסך 5,000 ₪ או 50 ימי מאסר תחתיו, ופיצוי לכל אחד משני המתלוננים, בגובה סכומי הכסף שנלקחו מהם.

מכאן הערעור.

לאחר מינוי סניגור מהסנגוריה הציבורית למערערת, נענינו לבקשת המערערת להגיש נימוקי ערעור חדשים ואכן עו"ד קסלסי - גולדשטיין הגישה נימוקי ערעור חדשים, ובהמשך איפשרנו למערערת לצרף את המתלונן העיקרי כמשיב לערעור, בנוגע לפיצוי שנפסק לטובתו. ב"כ המערערת טענה, שאי עמידת המערערת בתשלום הפיצוי שהתחייבה לשלם למתלונן במסגרת הסדר הטיעון, נבע מעיקול חשבונות הבנק של המערערת על ידי המתלונן עצמו, ובית המשפט לא לקח זאת בחשבון. עוד טענה, כי הגם שהיה מקום להחמיר במידת מה בעונשה של המערערת על רקע אי עמידתה בתנאי עליו הוסכם בהסדר הטיעון, הרי שלא היתה הצדקה להטיל על המערערת עונש של מאסר למשך שנה ודי היה בהטלת 9 חודשי מאסר בעבודות שירות. בנוסף, טענה כי המערערת זקוקה לטיפול ומעוניינת בטיפול ורש"א הסכימה לשלבה בתכנית במסגרתה, והאינטרס הציבורי תומך בשיקום המערערת. אשר לסכום הפיצוי שנקבע למערערת, טענה כי המתלונן הגיש נגד המערערת תביעה אזרחית באותו נושא ונפסק לו פיצוי של 500 אלף ₪, ובנסיבות אלה אין מקום לזכות אותו בפיצוי נוסף.

התביעה תומכת בגזר הדין של בית המשפט קמא, טוענת כי הוא ראוי ומבקשת שלא להתערב בו. היא מדגישה את סכום הכסף המשמעותי שהמערערת הוציאה במרמה מהמשיב 2 ואת העובדה שעד היום המשיב 2 לא קיבל מהמערערת כל תשלום על חשבון הכספים שהוצאו ממנו במרמה. התביעה מפנה לעברה הפלילי של המערערת, הכולל הרשעה בעבירה מאותו סוג, וטוענת שהעונש שהוטל על המערערת הוא תגובה הולמת למעשיה.

לאחר שעיינו בכל החומרים שהוצגו בפנינו ובנימוקי הערעור החדשים, והקשבנו לטיעוני הצדדים, באנו למסקנה שדין הערעור על מרכיב המאסר בפועל להידחות ושיש לקבל את הערעור בנוגע לפיצוי שנקבע למשיב 2.

בעבירות בהן הקרבן ניזוק כספית, יהיה זה לגיטימי שהתביעה תסכים להקלה בעונשו של הנאשם בכפוף להטבת נזקו של הקרבן. כך היה כאן. התביעה הסכימה להמליץ לבית המשפט להטיל על המערערת 6 חודשי מאסר בעבודות שירות, שלכל הדעות הוא עונש קל משמעותית מזה הראוי לה על מעשיה, בתנאי שהמערערת תשיב למתלונן את הכספים שהוציאה ממנו במרמה. אולם בסופו של דבר המערערת לא שילמה כל פיצוי למתלונן ותירצה זאת בתירוצים פתלתלים ומתחמקים שנטענו בעלמא ללא כל ביסוס מתאים.

במצב זה, אין מקום לראות בעונש שהתביעה הסכימה לו במסגרת הסדר הטיעון שלא קיים, כנקודת התייחסות לעונש שיש להטיל על המערערת. משהתנאי המתלה בהסדר הטיעון - שרק בעטיו הסכימה התביעה להתפשר על עונשה של המערערת - לא קיים, יש לבחון את עונשה של המערערת בהתאם לכללים הרגילים.

העיקרון המנחה בענישה הוא קיומה של הלימה בין חומרת מעשה העבירה בנסיבותיו ומידת אשמו של הנאשם ובין סוג העונש ומידתו.

כאן, מעשי המערערת חמורים וכך גם מידת האשם שלה. מעשי המערערת היו מתוכננים היטב ובוצעו על ידה בלבד, ללא מעורבות או השפעה של אחרים. המעשים נמשכו על פני תקופת זמן וחזרו על עצמם. המערערת הציגה בפני המתלונן, פעם אחר פעם, מצגי שווא מפתים ביחס לעושרה ורכושה וביחס לצורך שלה בעזרה כספית זמנית, והבטיחה לשלם לו פיצוי כספי נכבד על עזרתו לה, וכך גרמה לו להעביר אליה פעם אחר פעם סכומי כסף נכבדים שהצטברו לסך של כ-190,000 ₪.

למערערת הרשעה קודמת בעבירות מאותו סוג, עליה נדונה ל-4 שנות מאסר בפועל. אמנם הדבר היה לפני שנים, אולם תקופת המאסר המשמעותית היתה אמורה להרתיעה ולמנוע ממנה לשוב לסורה, ובכל זאת המערערת שבה וביצעה מעשים דומים ופגעה במתלוננים שנתנו בה את אמונם.

במצב דברים זה, אין לומר שהעונש שהוטל על המערערת חמור מהראוי.

הצעת רש"א, שבאה לאחר מתן גזר הדין בבית המשפט קמא, לשלב את המערערת בבוא העת, כשתיפתח מסגרת טיפולית לנשים שביצעו עבירות מרמה, אינה יכולה להוות תחליף לענישה. ומכל מקום, מחוות הדעת הפרטית שהוגשה עולה, כי המערערת אינה לוקחת אחריות מלאה למעשיה ואף מטילה אחריות על המתלונן.

בקשת המערערת לבטל את סכום הפיצוי שחוייבה לשלם למשיב 2, מבוססת על הטענה כי לאחר מתן גזר הדין של בית המשפט קמא, המשיב 2 קיבל פסק דין בהליך אזרחי, המחייב את המערערת בתשלום נזקיו בסך של חצי מיליון ₪. המשיב 2 מתנגד לבקשה, וטוען, בעיקר, כי הפיצוי שנקבע לו בבית המשפט קמא הוא פיצוי עונשי שאינו מושפע מההליך האזרחי שהגיש נגד המערערת, וכי המערערת נהגה בחוסר תום לב לכל אורך הדרך ואין מקום לבוא לקראתה.

לאחר ששקלנו את טענות הצדדים מצאנו לנכון לקבל את עמדת המערערת. פיצוי, בכלל, כולל זה הניתן בהליך הפלילי, לא נועד להעשיר את הנפגע אלא לפצותו על נזקו. הסכום המצטבר של הכספים שהמתלונן העביר למערערת, בהתאם לעובדות כתב האישום בהן הודתה המערערת, עומד על כ-190,000 ₪. המשיב 1 קיבל פסק דין לטובתו, בת.א. 45242-06-18 של בית משפט השלום נתניה, המחייב את המערערת לשלם לו סך של 500,000 ₪ בתוספת ריבית והצמדה. תביעת המשיב 2 נגד המערערת מבוססת על אותן עובדות שבגינן הוגש נגד המערערת כתב האישום בתיק זה. עולה איפוא שבידי המשיב 2 פסק דין נגד המערערת בסכום העולה בהרבה על הנזק הישיר שנגרם לו, כמצוין בכתב האישום.

במצב דברים זה אין הצדקה לחייב את המערערת בפיצוי נוסף של המשיב 2 בגין אותם כספים שהוצאו ממנו ואנו מבטלים את החלטת בית המשפט קמא בענין זה.

בית המשפט קבע למערערת קנס בסך 5,000 ₪ או 50 ימי מאסר תמורתו. נראה לנו שתקופת המאסר חלף הקנס בלתי פרופורציונאלית ואנו מעמידים אותה על 10 ימים.

סוף דבר, הערעור על עונש המאסר, נדחה. תקופת המאסר חלף הקנס שנקבע למערערת תעמוד על 10 ימים. וחייב המערערת בתשלום פיצוי למשיב 2 מבוטל.

ניתן והודע היום כ"ה טבת תש"פ, 22/01/2020 במעמד הנוכחים.